

ПЕРЕДАЧА ВІЙСЬКОВО ЗНАЧУЩОЇ  
ІНФОРМАЦІЇ ВОРОГУ УКРАЇНИ  
(Ч. 3 СТ. 114-2 КК): ПРОБЛЕМИ  
СПІВВІДНОШЕННЯ ІЗ СУМІЖНИМИ  
СКЛАДАМИ

**Доповідач: Роман МОВЧАН,**  
доктор юридичних наук, професор



## ЗАКОН УКРАЇНИ

**Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо забезпечення протидії несанкціонованому поширенню інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчиненому в умовах воєнного або надзвичайного стану**

Президент України

В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ  
24 березня 2022 року  
№ 2160-IX



**"Стаття 114<sup>2</sup>.** Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану

3. Дії, передбачені частиною першою або другою цієї статті, вчинені за попередньою змовою групою осіб або з корисливих мотивів, або з метою надання такої інформації державі, що здійснює збройну агресію проти України, чи незаконним збройним формуванням, або якщо вони спричинили тяжкі наслідки, -

"**Стаття 114<sup>2</sup>**. Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану

3. Дії, передбачені частиною першою або другою цієї статті, вчинені за попередньою змовою групою осіб або з корисливих мотивів, або з метою надання такої інформації державі, що здійснює збройну агресію проти України, чи незаконним збройним формуванням, або якщо вони спричинили тяжкі наслідки, -

караються позбавленням волі на строк **від восьми до дванадцяти років**".

## **Стаття 111. Державна зрада**

2. Ті самі діяння, вчинені в умовах воєнного стану, -

караються позбавленням волі на строк **п'ятнадцять років або довічним позбавленням волі, з конфіскацією майна.**



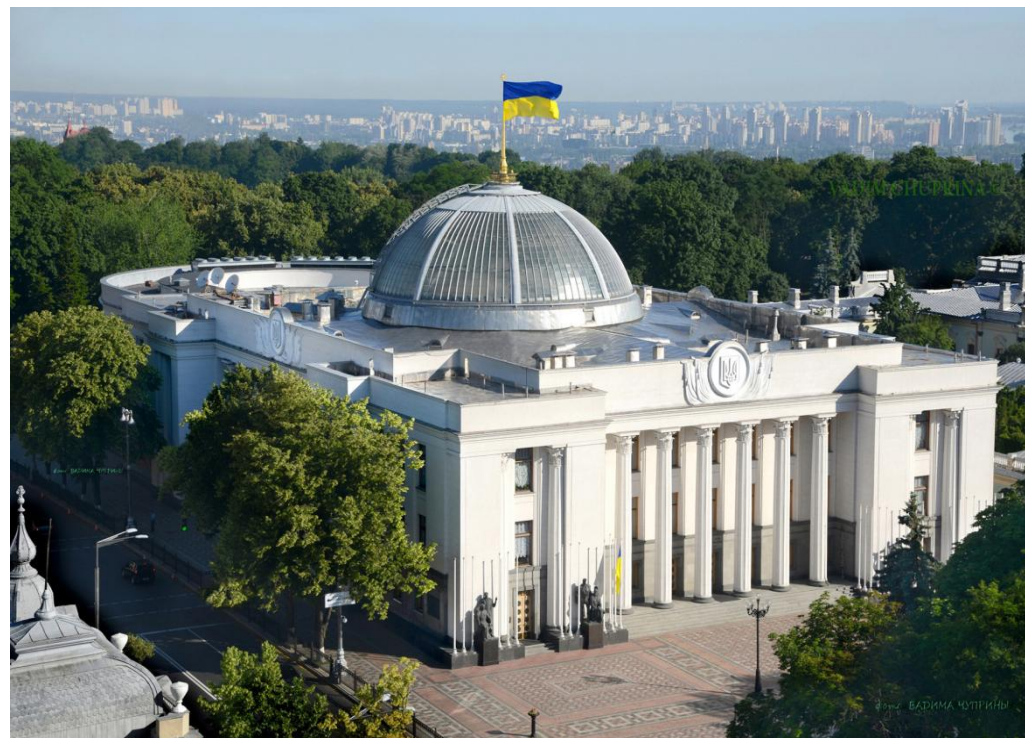
## ЗАКОН УКРАЇНИ

### Про внесення змін до статті 114<sup>2</sup> Кримінального кодексу України щодо удосконалення відповідальності за несанкціоноване розповсюдження інформації про засоби протидії збройній агресії Російської Федерації

Президент України

В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ  
1 квітня 2022 року  
№ 2178-IX



**"Стаття 114<sup>2</sup>.** Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану

"3. Дії, передбачені частиною першою або другою цієї статті, вчинені за попередньою змовою групою осіб або з корисливих мотивів, або з метою надання такої інформації державі, що здійснює збройну агресію проти України, або її представникам, або іншим незаконним збройним формуванням, або якщо вони спричинили тяжкі наслідки, **за відсутності ознак державної зради або шпигунства**".

"**Стаття 114<sup>2</sup>**. Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану

"3. Дії, передбачені частиною першою або другою цієї статті, вчинені за попередньою змовою групою осіб або з корисливих мотивів, або з метою надання такої інформації державі, що здійснює збройну агресію проти України, або її представникам, або іншим незаконним збройним формуванням, або якщо вони спричинили тяжкі наслідки, **за відсутності ознак державної зради або шпигунства**".

#### Стаття 111. Державна зрада

1. Державна зрада, тобто діяння, умисно вчинене громадянином України на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України: перехід на бік ворога в період збройного конфлікту, шпигунство, надання іноземній державі, іноземній організації або їх представникам **допомоги в проведенні підривної діяльності проти України, -**

**ПИТАННЯ:  
А В ЧОМУ РІЗНИЦЯ?  
І ЯК РОЗМЕЖУВАТИ?**



Несанкціоноване поширення військово значущої інформації може визнаватися державною зрадою у формі надання допомоги в підривній діяльності проти України лише за умови, що **факт надання такої допомоги охоплювався умислом цієї особи** і, крім того, вона **мала на меті заподіяння шкоди суверенітетові, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України.**

Натомість у тому разі, коли охоплення вказаного факту умислом суб'єкта або згадана **мета його дій не встановлені**, кваліфікація скоєного як державної зради виключається і особа підлягає відповідальності за ч. 3 ст. 114-2 КК



Верховний  
Суд

#### ПОСТАНОВА

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

14 жовтня 2025 року

м. Київ

справа № 711/4047/22

провадження № 51-3940км23

Верховний Суд колегією суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду

18. Відмінність між статтями 114-2 і 111 КК у разі передавання інформації, згаданої в статті 114-2 КК, полягає у характері умислу, з яким вчиняються інкриміновані дії. При вчиненні державної зради передача певної інформації спрямована на реалізацію мети спричинити шкоду суверенітетові, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України. Така мета виходить за межі *mens rea* у злочині, передбаченому статтею 114-2 КК, і утворює умисел, характерний для державної зради.



## Витяги з деяких одіозних вироків за ч. 3 ст. 114-2 КК

«Троллейбусный парк который за Колосом забит техникой и вояками, **может пора денафицировать?»**  
(вирок Ленінського районного суду м. Миколаїв від 8 червня 2023 р. у справі № 489/2355/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111397628>)

«Ты понимаешь, ну я ж вижу все, своими глазами, а не из сводок. В школе с. Терновая неделю назад 200 ВСУшников стояло, весь двор в технике. Написала. **И что, кто-то по ней ударил?** На ремдворе совхозовском рядом с тракторами танки и САУ. **Тоже ничего.** Сейчас под навесом в с. Каменная Яруга три танка стоит. И будут стоять. **Это что, игра в поддавки какая-то?»**  
(вирок Київського районного суду м. Харкова від 28 жовтня 2022 р. у справі № 953/3726/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107005644>)

«Ориентировочно 400 тел заняли школу ночью, **куда нужно скинуть»**  
(вирок Київського районного суду м. Харкова від 5 жовтня 2022 р. у справі № 953/4383/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106625152>)

«Когда пироги ставить в печь? Встречать будем»  
(вирок Запорізького районного суду Запорізької області від 5 березня 2024 р. у справі № 317/5192/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/117433372>)

«Вот результат, нормально шороху навели там) У нас пишут, что пострадали только гражданские, типо военных там не было, но я видел, какой таам хаос, вытаскивали 200, 300 всук! «В этом лесу напротив 34 дома еще много техники нагнали! **Туда бы еще чем-то серьезным насипать!»**  
(вирок Червонозаводського районного суду м. Харкова від 2 жовтня 2023 р. у справі № 646/5322/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113851229>)

## Витяги з деяких одіозних вироків за ч. 3 ст. 114-2 КК

**«Тут можливо всуки сидят.** По крайней мере я одного увидел. Именно, ну может быть, именно он в гражданскую переодет, но школа эта школа и тут открыты ворота, не неспроста. И тут куча мешков. Возможно тут всуки и сидят»

*(вирок Центрального районного суду м. Николаева від 11 липня 2024 р. у справі № 490/9888/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/120316839>)*

«Там ночует человек 30-40 ТЦК ,когда Русские были на правом берегу там были поляки и грузины ,я ОСОБА\_10 описывался . **Можно поймать момент если будет что то по лучше и бо бахнуть. Буду пробовать снять видео или фото.**скину просто местность открытая и живая рядом рынок»

*(вирок Соснівського районного суду Черкаської області від 30 квітня 2025 р. у справі № 712/7204/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127042750>)*

Особа-1: **«Ты готов служить великой России?»**, на що Особа-2 (обвинувачений) відповів: **«В смысле? Я денег хочу».**

У подальшому Особа-2 надіслав Особі-1 повідомлення зі знімком екрану мобільного телефону з інтернет-сервісу «Google Maps», на якому позначив точні координати місця знаходження колишньої виправної колонії, а також два текстові повідомлення такого змісту: **«Здесь точно база. Там ПВО 2 шт. Инфа 100 %»**

*(вирок Соснівського районного суду Черкаської області від 28 грудня 2023 р. у справі № 712/11995/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115995864>)*

**«Я из Николаева и я за Россию. Всем сердцем. И при первой возможности вступлю в войска РФ или ЛДНР. Иначе национализм и американизм не уничтожит. Это то что отравляет душу и уничтожает мораль»**

*(вирок Корабельного районного суду м. Николаева від 14 грудня 2023 р. у справі № 488/1530/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116007071>)*

## Витяги з деяких одіозних вироків за ч. 3 ст. 114-2 КК

Так само хотілося б звернути увагу на справи стосовно:

– Особи-2, який після затримання його за передачу військово значущої інформацію представнику НЗФ, «визнав цей факт повністю та зазначив, що, передаючи вищезазначену інформацію, **він розумів, що її використання може зашкодити військовослужбовцям ЗСУ**», а також пригадав, що після передачі інформації учаснику відповідного НЗФ останній («Константин») його **попередив, що у вечері 19 січня 2023 р. буд здійснений обстріл міста»**

*(вирок Індустріального районного суду м. Дніпропетровська від 29 березня 2023 р. у справі № 202/5539/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109886718>)*

– Особи-3, яка, передавши військово значущу інформацію учаснику НЗФ «днр», **попросила цю особу повідомити її про час артилерійського обстрілу складу ЗСУ, щоб вона заздалегідь могла покинути місце свого проживання та в подальшому надати їм інформацію про результати обстрілу**

*(вирок Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області від 7 жовтня 2022 р. у справі № 344/11820/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106655690>)*

– Особи-4, яка пояснила, що, «перекинувши скріншот парку, де розміщувалися військові, вона **усвідомлювала, що туди може “прилетіти”**, тому просила врахувати, що вона з дитиною проживає недалеко від цього місця, а тому у випадку “прильоту” вони **можуть загинути»**

*(вирок Личаківського районного суду м. Львова від 4 березня 2024 р. у справі № 463/6220/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/117406513>)*

## Ну і «вишенька на торті»

– «Да, об'яснили, сказали потрібно фоткати определённі зданія, постройкі. Я написав зразу, що школи, учіліща і детсади я не буду фотографіровать, **бо я понімаю, що скорее всього ви будете тудя бомбить**, інформація передається в рф. Ответственность таку я брать не собираюсь. **А государствені учреждения я не против. В принципі мені на них без різніци»**

*(вирок Обухівського районного суду Київської області від 10 листопада 2023 р. у справі № 372/2509/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114823130>).*

Ще раз підкреслю, що Особа-1:

а) під час війни з рф (!!!);

б) передає співробітнику УФСБ рф (!!!);

в) інформацію про розташування державних установ (!!!);

г) демонструє розуміння того, що наслідком цього буде нанесення ударів по цим об'єктам (!!!);

д) і разом чітко зазначає, що йому байдуже на долю цих установ [та людей, які в них (поруч) знаходяться], а шкода йому лише школи, училища та дитячі садки (!!!).

## Витяги з деяких одіозних вироків за ч. 2 ст. 114-2 КК

«Ориентировочно 400 тел заняли школу ночью. ... Попробую, но не обещаю, что получится. Чугуевский район, они поймут, там одна школа. Надо братка, **хочу чем-то помочь своим**, бездействие в ожидании **в тылу врага** – просто бестолковку уже сносит. На счет техники ни какой инфы нет (но ночью они тарахтели)»; б) «Это ссылка на карту и **где конкретно**»; в) «Харьковская область, Чугуевський район, Терновая, ночью с 25 на 26 **бандерье** тарахтели моторами возле школы (она одна там). В 18:50 около 400 чел. **Бандерья** заняли школу. Люди видели как днем они шарились по магазинам. **“Россия вперед”**»

(вирок Київського районного суду м. Харкова від 5 жовтня 2022 р. у справі № 953/4383/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106625152>)

«Вот результат, **нормально шороху навели там**) У нас пишут, что пострадали только гражданские, типо военных там не было, но я видел, какой таам хаос, вытаскивали 200, 300 всук! ... В этом лесу напротив 34 дома еще много техники нагнали! **Туда бы еще чем-то серьезным насыпать!**»

(вирок Червонозаводського районного суду м. Харкова від 2 жовтня 2023 р. у справі № 646/5322/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113851229>)

«Это место - ИТК12 усиленного режима и часть ВВ к ней пристегнутая. Там есть цеха для мелкого ремонта техники и самое главное, удобное место для дислокации личного состава со всеми удобствами! Они там есть! Даже сауна! Подступы к месту пустынные, жилых домов рядом нет! Место близкое к идеальному! Некоторое время я там появляться поостерегусь, примелькался! **Это возможный джекпот!** Во всяком случае вариант интересный!»

(вирок Червонозаводського районного суду м. Харкова від 25 листопада 2024 р. у справі № 646/12437/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/123263907>)

Як бачимо, як і їхні «однодумці» з наведених вище вироків, зазначені особи не просто повідомляють військово значущу інформацію, а:

а) по-перше, прямо закликають наносити удари по позиціям ЗСУ, зокрема, саме тоді, коли у відповідному місці перебуває найбільша кількість особового складу

б) по-друге, висловлюють щирі жаль і незрозуміння з приводу того, чому, попри попередню передачу ними координат розміщення підрозділів військових формувань України, по них до цих пір не було завдано ударів;

в) по-третє, розцінюють як «джек-пот» потенційний удар по позиціям ЗСУ тоді, коли там знаходиться максимальна кількість людей.

Водночас повторюю, що з абсолютно незрозумілих міркувань такі дії не були визнані не лише державною зрадою (ч. 2 ст. 111 КК), а й навіть несанкціонованим поширенням військово значущої інформації з метою передачі її ворогу

(ч. 3 ст. 114-2 КК), що мало наслідком, наприклад,

призначення особі, яка надала відповідну інформацію про розташування ЗСУ, закликала **«шлалють пару Калибров пока это стадо в одном месте и такое количество»**, а також написала **«Россия вперед»**, покарання у виді **позбавлення волі строком... на 2 роки (із застосуванням ст. 69 КК)!!!**

# Витяги з деяких одіозних вироків за ч. 2 ст. 114-2 КК



Верховний  
Суд

## ПОСТАНОВА

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

14 серпня 2025 року

м. Київ

справа № 748/5192/23

провадження № 51-1508км25

Верховний Суд колегією суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду



## ФАБУЛА СПРАВИ ТА СПІЛКУВАННЯ ФІГУРАНТІВ СПРАВИ

«Добрый вечер. По рекомендации наших солдат, хотим к Вам обратиться за помощью на взаимовыгодных условиях. О принятом Вами решении сообщите на этот номер. При этом помните, от правильности вашего ответа будет зависеть многое, **после нашего прихода. Помогите России!**». Як додав прокурор, Особа-1 у цей же день (о 22:04) надав свою добровільну згоду на співпрацю; 2) а вже у переписці від 12 червня 2023 р. Особа-2 знову-таки повідомляє інформацію, яка за всього бажання не може тлумачитися двозначно, переконливо доводячи те, що він має відношення до представників, які здійснюють збройну агресію проти України, а саме: 2.1) о 13:58 направляє повідомлення наступного змісту: «**Видите, а могли бы уже давно жить по другому, если бы нас тогда на Чернигов и дальше на Киев пропустили**»; 2.2) о 16:18: «**Скоро мы снова придём. Все будет по другому**».

- а) «Мне нужно подтверждение попадания нашей ракеты в цель в вашей области. Уточните эту информацию»;
- б) «**Готовим удар по Чернигову**. От вас нужно максимум информации, где есть нацики, и центры принятия решений».

## РІШЕННЯ СУДУ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ Ч. 3 ст. 114-2 КК

## РІШЕННЯ СУДУ АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЇ

Перекваліфікувати з **ч. 3 ст. 114-2** на **ч. 2 ст. 114-2 КК** (ухвала Чернігівського апеляційного суду від 7 лютого 2025 р. у справі № 748/5192/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125039025>)

## РІШЕННЯ ККС ВС

Ухвалу Чернігівського апеляційного суду від 07 лютого 2025 року стосовно **ОСОБА\_7** скасувати і призначити новий розгляд у суді апеляційної інстанції (постанова Першої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 14 серпня 2025 р. у справі № 748/5192/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129636481>)

У світлі доведення того, що дії відповідних суб'єктів були спрямовані саме на шкоду Україні, хотілося б також підкреслити, що фігуранти фактично всіх розглянутих справ

1) надсилали навіть не, так би мовити, загальну (абстрактну) інформацію про розташування ЗСУ, як це мало місце у деяких випадках, згаданих у попередніх підрозділах книги, а саме:  
а) чіткі координати (зображення карти місцевості у додатку «Google Maps» («*Это ссылка на карту и где конкретно*»));  
б) або точні назви відповідних об'єктів («троллейбусный парк», «В школе с. Терновая»)

2) робили це таємно, дотримуючись суворих заходів конспірації;

3) багаторазово;

4) часто ризикуючи та докладаючи значні зусилля для отримання відповідної інформації.

#### ПИТАННЯ:

Якщо дії суб'єктів, які, передаючи ворогу під час війни військово значущу інформацію, вчиняють, розмірковують і висловлюються подібним чином, не є державною зрадою, то що ж тоді є нею?

Прикметно, що в багатьох інших вироках самі представники Феміди (вочевидь підтримуючи позицію органів досудового розслідування) при оцінці скоєного вживають формулювання, які не залишають сумнівів у тому, що насправді вчинене має кваліфікуватися не за ч. 3 (чи тим паче за ч. 2) ст. 114-2, а за ч. 2 ст. 111 КК.

- «усвідомлені дії винного в умовах воєнного стану були направлені **проти України та українського народу**»;
- «особа діяла **з метою надання допомоги рф в проведенні підривної діяльності проти України**»;
- «**з метою завдання шкоди суверенітетові**, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній безпеці України»;
- «на шкоду незалежності, суверенітету та територіальній цілісності України», «з метою надання допомоги державі-агресору у веденні агресивної війни проти України, передбачаючи, що його дії можуть завдати шкоду основам національної безпеки України та бажаючи настання таких суспільно небезпечних наслідків»;
- «усвідомлювала, що вказана інформація може нашкодити національній безпеці України»;
- «усвідомлювала, що внаслідок поширення нею інформації виникла реальна загроза для життя великої кількості військовослужбовців ЗСУ в разі артилерійського обстрілу військовими підрозділами т. зв. “днр” складу боєприпасів та озброєння» тощо.



«Такий підхід спонукає висловити співчуття до  
всіх більш-менш грамотних українських  
правників»

**В'ячеслав Навроцький**

# ККС ВС: передача ворогу військово значущої інформації – це **державна зрада**



Верховний  
Суд

## ПОСТАНОВА

### ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

24 квітня 2024 року

м. Київ

справа № 743/149/23

провадження № 51-692 км 24

Верховний Суд колегією суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду

39. Дії, передбачені частинами 1 чи 2 ст. 114-2 КК, вчинені з метою надання такої інформації державі, що здійснює збройну агресію проти України, або її представникам, мають кваліфікуватися за ст. 111 КК як державна зрада у формі надання допомоги іноземній державі або її представникам у проведенні підривної діяльності проти України, - якщо ці дії вчинені громадянином України, а відповідні відомості не є державною таємницею. Тому в таких випадках ч. 3 ст. 114-2 КК застосовуватися не може.

Справа про фотографування в смт Ріпки РВ Управління СБУ в Чернігівській області, Ріпкинського РВ ДСНС України, Ріпкинської районної лікарні, Ріпкинського районного суду Чернігівської області, Ріпкинського РВ Національної поліції Чернігівської області

# ККС ВС: передача ворогу військово значущої інформації – це **державна зрада**



Верховний  
Суд

## ПОСТАНОВА

### ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

12 листопада 2024 року

м. Київ

*справа № 199/6828/22*

*провадження № 51-1836км23*

Верховний Суд колегією суддів Другої судової палати Касаційного кримінального

Особа-4 30 березня та 3 квітня 2022 р. надіслав у месенджері «Viber» представнику військового підрозділу іноземної держави, котрий є співробітником ГУР ГШ рф, скріншоти місця знаходження будівель військової частини НГУ, відеозапис наслідків ракетного обстрілу залізничної станції та відеозапис місця розташування зенітного ракетного комплексу «С-300П» у кількості 6 одиниць – це **надання представнику іноземної держави допомогу в проведенні підривної діяльності проти України**. Крім того, суд вказав, що **предметом складу злочину, передбаченого ст. 111 КК, можуть бути відомості, які не є державною таємницею**

*(постанова Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду у справі № 199/6828/22 від 12 листопада 2024 р. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/123015852>)*

# ККС ВС: передача ворогу військово значущої інформації – це **державна зрада**



Державний герб України

Верховний  
Суд

## ПОСТАНОВА

### ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

13 березня 2024 року

м. Київ

справа № 953/3558/22

провадження № 51-6103 км 23

Верховний Суд колегією суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду у складі:

**Особа-2 (справа працівниці «Укрпошти»)** за допомогою месенджера «Telegram» передавала представникам країни-агресора відомості щодо місцезнаходження військової техніки, особового складу ЗСУ, а також про їх переміщення в м. Харкові, повідомляла напрямки розташування населених пунктів у Харківській області та відстань між ними, вказувала місця влучань артилерійських й авіаційних боєприпасів, випущених збройних сил рф, що давало змогу здійснювати координацію військовослужбовцями країни-агресора свого вогню, надавала відомості щодо пунктів видачі гуманітарної допомоги мешканцям м. Харкова, а також усіяло проявляла вподобання та підтримувала злочинні дії армії рф.

### **ВИСНОВОК – це державна зрада**

(постанова Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду у справі № 639/1528/22 від 9 квітня 2024 р. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/118297134>)

# ККС ВС: передача ворогу військово значущої інформації – це **державна зрада**



Верховний  
Суд

## ПОСТАНОВА

### ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

09 квітня 2024 року

м. Київ

*справа № 639/1528/22*

*провадження № 51-6937км23*

Верховний Суд колегією суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду у складі:

Особа-3 у період з 10 до 13 березня 2022 р. здійснив передачу представникам ЗС рф відомостей про розташування військової техніки, особового складу ЗСУ у вигляді п'яти зображень із відмітками, виготовлених у додатку «Google-карти» – **державна зрада**

*(постанова Третьої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду у справі № 953/3558/22 від 13 березня 2024 р. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/117757857>)*

# ККС ВС: передача ворогу військово значущої інформації – це **державна зрада**



Верховний  
Суд

## ПОСТАНОВА

### ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

11 березня 2025 року

м. Київ

справа № 521/9656/23

провадження № 51-5433км23

Верховний Суд колегією суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду

Передання інформації, відомостей, вчинення інших дій, які безпосередньо впливають на суверенітет, територіальну цілісність та недоторканність, обороноздатність, державну, економічну чи інформаційну безпеку України у одній чи кількох формах, визначених диспозицією статті 111 КК, – **є складом державної зради**

*(постанова Першої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду у справі № 521/9656/23 від 11 березня 2025 р. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125933377>)*

## Витяги з деяких одіозних вироків за ч. 3 ст. 114-2 КК вже в 2025 р.

*«особливо виділяють місця, де, на їхню думку, найкраще місце для нанесення удару військовослужбовцями рф; виражають щиру радість від новин про “зачистку” позицій ЗСУ російською артилерією та про смерть українського військового»*  
(вирок Основ'янського районного суду м. Харкова від 10 червня 2025 р. у справі № 643/6925/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127999232>)

Погоджуються з недоцільністю ударів по порожніх будівлях (**«смысл бить по пустому зданию»**)  
(вирок Заводського районного суду м. Миколаєва від 14 березня 2025 р. у справі № 487/4512/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125840228>)

Або, наприклад, висловлюються наступним чином:

- «Серёжа, приветствую ещё раз. Значит так: цифра 1 – это территория БТК (бывшая база торпедных катеров), а прилетело на цифру 2 (фото скину). Это жилая пятиэтажка. **Недотянули ребятки чуток.**»;
- «А здесь, цифра 1, территория базы БТК (гаражи, ещё одни, напротив военкомата). А под цифрой 2 частный дом, куда прилетело в кухню. Жертв нет, только разрушения. Но фото сделать нельзя было, много народу там вертелось... Кстати, здесь же здание Налоговой инспекции, в подвале сидят черти»;
- **«Совсем чуть-чуть 100 метров»;**
- «Справа здание, когда-то была казарма для солдат. Теперь расположение всех. А именно под цифрой что-то вроде штаба»;
- **«По складам уже нет смысла работать. Там уже ничего нет»;**
- «Тихой, доброй нежной ночи **всему Русскому Миру** желает Северное Причерноморье. **Воинам российским** стойкости, отваги, решительности и Божьего благословения на ратные подвиги Лохматии приятных посиделок и отличных новостей с фронта **Пока мы вместе с нами Бог и правда на нашей стороне»**

(вирок Миколаївського районного суду Миколаївської області від 27 лютого 2025 р. у справі № 483/1328/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125464964>)

<p>ч. 3 ст. 114-2 КК «Несанкціоноване поширення інформації»</p>	<p>3. Дії, передбачені <u>частиною першою</u> або <u>другою</u> цієї статті, вчинені за попередньою змовою групою осіб або з корисливих мотивів, або з метою надання такої інформації державі, що здійснює збройну агресію проти України, або її представникам, або іншим незаконним збройним формуванням, або якщо вони спричинили тяжкі наслідки, за відсутності ознак державної зради або шпигунства -</p> <p>караються позбавленням волі на строк від <u>восьми до дванадцяти років</u>.</p>
<p>ч. 7 ст. 111-1 КК «Воєнний» колабораціонізм</p>	<p>7. Добровільне зайняття громадянином України посади в незаконних судових або правоохоронних органах, створених на тимчасово окупованій території, а також добровільна участь громадянина України в незаконних збройних чи воєнізованих формуваннях, створених на тимчасово окупованій території, та/або в збройних формуваннях держави-агресора чи надання таким формуванням допомоги у веденні бойових дій проти Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізовувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, -</p> <p>караються позбавленням волі на строк <u>від дванадцяти до п'ятнадцяти років</u> з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від десяти до п'ятнадцяти років та з конфіскацією майна або без такої.</p>
<p>ч. 2 ст. 111 КК «Державна зрада»</p>	<p>1. Державна зрада, тобто діяння, умисно вчинене громадянином України на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України: перехід на бік ворога в період збройного конфлікту, шпигунство, надання іноземній державі, іноземній організації або їх представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України, -</p> <p>карається позбавленням волі на строк від дванадцяти до п'ятнадцяти років з конфіскацією майна або без такої.</p> <p>2. Ті самі діяння, вчинені <u>в умовах воєнного стану</u>, -</p> <p>караються позбавленням волі на строк <u>п'ятнадцять років або довічним позбавленням волі</u>, з конфіскацією майна.</p>

# Приклади різної кваліфікації передачі ворогу військово значущої інформації

Отримавши пропозицію від представника країни-агресора, Особа-1 надав свою згоду та почав збирати відомості щодо місць дислокації підрозділів ЗСУ на території м. Миколаїв

Особа-2 надав представнику НЗФ т.зв. «днр» добровільну згоду на збір та передачу інформації про розташування військової техніки та особового складу ЗСУ на території Покровського району Донецької області, а також результатів обстрілів засобами ураження держави-агресора відповідних населених пунктів

Особа-3 отримав від Особи-4, який представником держави агресора, пропозицію за грошову винагороду здійснювати фото, відео зйомку конкретних об'єктів на території Вінницької області.

Ч. 3 ст. 114-2 КК

Ч. 7 ст. 111-1

Ч. 2 ст. 111 КК

**10 років позбавлення волі**

ДЖЕРЕЛО: вирок Корабельного районного суду Миколаївської області від 21 липня 2025 р. у справі № 488/894/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128965689>

**13 років позбавлення волі**

ДЖЕРЕЛО: вирок Індустріального районного суду Дніпропетровської області від 29 липня 2024 р. у справі № 202/8776/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/120676396>

**15 років позбавлення волі**

ДЖЕРЕЛО: вирок Вінницького міського суду Вінницької області від 20 грудня 2024 р. у справі № 127/26942/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124118203>

# Приклади різної кваліфікації передачі ворогу військово значущої інформації

<p>Особа-1 <u>поширив (передав)</u> одному з керівників НЗФ «народна міліція днр» <u>інформацію про місця розташування ЗСУ</u> на території м. Краматорська Донецької області</p>	<p>Особа-2 надавав допомогу НЗФ «народна міліція ДНР» шляхом <u>збору та передачі інформації щодо місць дислокації підрозділів ЗСУ.</u></p>	<p>Особа-3 <u>передав</u> за допомогою свого мобільного телефону співробітнику спеціального розвідувального органу рф через «Telegram» <u>географічні координати, де станом на зазначену дату розташовувався другий навчальний батальйон ВЧ</u></p>
<p>Ч. 3 ст. 114-2 КК</p>	<p>Ч. 7 ст. 111-1 КК</p>	<p>Ч. 2 ст. 111 КК</p>
<p><b>11 років позбавлення волі</b></p> <p>ДЖЕРЕЛО: вирок Соснівського районного суду Черкаської області від 30 квітня 2025 р. у справі № 712/7204/24. URL: <a href="https://reyestr.court.gov.ua/Review/127042750">https://reyestr.court.gov.ua/Review/127042750</a></p>	<p><b>12 років позбавлення волі</b></p> <p>ДЖЕРЕЛО: вирок Соснівського районного суду м. Черкаси від 9 грудня 2022 р. у справі № 712/10477/22. URL: <a href="https://reyestr.court.gov.ua/Review/107795420">https://reyestr.court.gov.ua/Review/107795420</a></p>	<p><b>15 років позбавлення волі</b></p> <p>ДЖЕРЕЛО: вирок Тростянецького районного суду Вінницької області від 12 вересня 2025 р. у справі № 151/201/25. URL: <a href="https://reyestr.court.gov.ua/Review/130160761">https://reyestr.court.gov.ua/Review/130160761</a></p>



Верховний  
Суд

## ПОСТАНОВА

### ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

10 грудня 2024 року

м. Київ

справа № 202/13808/23

провадження № 51-7874 км 23

Верховний Суд колегією суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду



## ФАБУЛА СПРАВИ

Особа-1 29 травня 2023 р., перебуваючи за місцем свого фактичного проживання у м. Лиман Донецької області, за допомогою мобільного телефону в особистій переписці передав діючому учаснику НЗФ т. зв. «ДНР» Особі-2, який є навідником 2-го танкового взводу 1-ї танкової роти тактичної групи «Копол», інформацію про розташування ЗСУ на території м. Лиман Донецької області

## РІШЕННЯ СУДІВ ПЕРШОЇ ТА АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЙ Ч. 7 ст. 111-1 КК

## РІШЕННЯ ККС ВС

Перекваліфікувати з ч. 7 ст. 111-1 на ч. 3 ст. 114-2 КК

## МОТИВУВАННЯ

У разі вчинення відповідних діянь особами, які не мають зв'язків із ТОТ, навіть якщо така особа є громадянином України, але при цьому проживає в інших місцевостях, такі діяння не є колабораційною діяльністю, а тому їх необхідно кваліфікувати за іншими нормами, зокрема, як це й сталося у досліджуваному кримінальному провадженні, за ст. 114-2 КК.

Крім того, покликаючись (крім попереднього) також і на п. 2 ч. 3 ст. 66 Закону України «Про правотворчу діяльність» (**який, як відомо, і досі не набрав сили**), відповідно до якого у разі виявлення колізії між нормативно-правовими актами рівної юридичної сили пріоритет у застосуванні мають норми, що містяться в нормативно-правових актах, які вступили в дію пізніше (у відповідному кримінальному провадженні – це ст. 114-2 КК, яка є більш «пізньою» за ч. 7 ст. 111-1 КК), представники Феміди вирішили, що дії Особи-1 мають кваліфікуватися саме за ч. 3 ст. 114-2 КК (постанова Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 10 грудня 2024 р. у справі № 202/13808/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/123734238>)

ТАКУ ПОЗИЦІЮ ПІДТРИМАТИ ПОВНІСТЮ Я НЕ МОЖУ



Хоча *de lege ferenda* (а точніше – з позиції історичного тлумачення) колабораціонізм дійсно має бути можливим лише в межах ТОТ, *de lege lata* низка форм колабораційної діяльності, передбачених ст. 111-1 КК, зокрема її ч. 7, сформульовані законодавцем так, що охоплюють також **акти співпраці й поза ТОТ.**



Крім іншого, варто пригадати не лише практику судів за ч. 1 та ч. 4 ст. 111-1 КК, але й важливе рішення ОП ККС ВС



Верховний Суд

ПОСТАНОВА

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

01 грудня 2025 року

м. Київ

справа № 638/18926/23

провадження № 51-714 кмо 25

Об'єднана палата Касаційного кримінального суду Верховного Суду у складі:

## Стаття 111<sup>1</sup>. Колабораційна діяльність

7. Добровільне зайняття громадянином України посади в незаконних судових або правоохоронних органах, створених на тимчасово окупованій території, а також добровільна участь громадянина України в незаконних збройних чи воєнізованих формуваннях, створених на тимчасово окупованій території, та/або в збройних формуваннях держави-агресора чи надання таким формуванням допомоги у веденні бойових дій проти Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, добровільних формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, -

Окрім цього, Суд зауважує, що ст. 111-1 КК передбачає кримінальну відповідальність за різні кримінально-карані діяння. Залежно від інкримінованої форми колабораціонізму, одні з них можуть вчинюватися спеціальним суб'єктом, а інші - загальним, для одних форм колабораціонізму важливим є місце вчинення кримінального правопорушення, а для інших - ні. Тобто залежно від форми колабораціонізму, яка інкримінується особі, місце вчинення діяння як ознака об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, може мати кримінально-правове значення або ж ні (наприклад, ця ознака не має кримінально-правового значення у разі здійснення пропаганди в закладах освіти (ч. 3 ст. 111-1 КК), передачі матеріальних ресурсів (ч. 4 ст. 111-1 КК)).

ТАКУ ПОЗИЦІЮ ПІДТРИМАТИ ПОВНІСТЮ Я **НЕ МОЖУ**



Навіть за умови неможливості кваліфікації дій винного за ч. 7 ст. 111-1 КК через вчинення відповідних дій не на ТОТ



Покликання у розглядуваній справі на ч. 3 ст. 114-2 КК було б вельми суперечливим, адже, *взявши до уваги відповідну мету*, у той же час суд *проігнорував* наявну у відповідній нормі пряму вказівку на те, що умовою її застосування є **відсутність у скоєному ознак державної зради (як і шпигунства)**, яка, на мою думку, і мала місце в досліджуваній справі.

**Стаття 114<sup>2</sup>.** Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану

"3. Дії, передбачені частиною першою або другою цієї статті, вчинені за попередньою змовою групою осіб або з корисливих мотивів, або з метою надання такої інформації державі, що здійснює збройну агресію проти України, або її представникам, або іншим незаконним збройним формуванням, або якщо вони спричинили тяжкі наслідки, **за відсутності ознак державної зради або шпигунства**".

# ПАРАДОКС!!!



Верховний  
Суд

ПОСТАНОВА

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

2 квітня 2026 року

м. Київ

справа № 202/14884/23

продовження № 51-5712км24

Колегія суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду



## ФАБУЛА СПРАВИ

16-20 лютого 2023 року в м. Новгородівці Донецької області Особа-1 умисно з особистих мотивів, за допомогою встановленого на її мобільному телефоні месенджера «Telegram» відправила на обліковий запис абонента Особи-2, що належить військовослужбовцю рф, інформацію про розташування в цьому місті підрозділів ЗСУ.

## РІШЕННЯ СУДІВ ПЕРШОЇ ТА АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЙ

Ч. 7 ст. 111-1 КК

## СКАРГА ЗАХИСНИКА

Вчинки Особи-1 не можна вважати допомогою у веденні бойових дій

## РІШЕННЯ ККС ВС

**Залишити без змін рішення судів попередніх інстанцій щодо кваліфікації за ч. 7 ст. 111-1**

(постанова Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 2 квітня 2026 р. у справі № 202/14884/23.  
URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135479265#>)

## МОТИВУВАННЯ

Не можна визнати слухними також міркування скаргниці щодо наявності в діянні засудженої ознак кримінального правопорушення за ч. 2 ст. 1142 КК.

Указаною нормою передбачено відповідальність за несанкціоноване поширення в умовах воєнного стану інформації про переміщення, рух чи розташування ЗСУ за можливості їх ідентифікації на місцевості.

Натомість ч. 7 ст. 1111 КК визначено колабораційну діяльність; серед іншого, установлено караність за надання допомоги у веденні бойових дій проти ЗСУ. Така діяльність як елемент співпраці з представником держави-агресора може бути в різних формах, зокрема і наданні їм потрібної інформації.

У цій справі встановлено, що, неодноразово спілкуючись із представником рф (військовослужбовцем), засуджена надавала йому запитовану інформацію і в такий спосіб допомагала ворогу у веденні бойових дій. **Отже, окреслена ситуація не охоплюється диспозицією ч. 2 ст. 1142 КК.**

Застосований юридичний підхід узгоджується з позицією об'єднаної палати Суду щодо значення форми колабораціонізму для юридичної оцінки діянь за ст. 1111 КК (постанова від 1 грудня 2025 року в справі № 638/18926/23).

# Різні правові позиції ККС ВС щодо оцінки сутнісно ідентичних ситуацій

Особа-1 29 травня 2023 р., перебуваючи за місцем свого фактичного проживання у м. Лиман Донецької області, за допомогою мобільного телефону в особистій переписці передав діючому учаснику НЗФ т. зв. «ДНР» Особі-2, який є навідником 2-го танкового взводу 1-ї танкової роти тактичної групи «Копол», інформацію про розташування ЗСУ на території м. Лиман Донецької області

16-20 лютого 2023 року в м. Новогродівці Донецької області Особа-3 умисно з особистих мотивів, за допомогою встановленого на її мобільному телефоні месенджера «Telegram» відправила на обліковий запис абонента Особи-4, що належить військовослужбовцю рф, інформацію про розташування в цьому місті підрозділів ЗСУ.

Кваліфікація судів попередніх інстанцій

**Ч. 7 ст. 111-1**

Рішення ККС ВС

**Перекваліфікувати на ч. 3 ст. 114-2 КК**

ДЖЕРЕЛО: *постанова Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 10 грудня 2024 р. у справі № 202/13808/23.*  
URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/123734238>

Кваліфікація судів попередніх інстанцій

**Ч. 7 ст. 111-1**

Рішення ККС ВС

**Залишити ч. 7 ст. 111-1 КК**

ДЖЕРЕЛО: *постанова Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 2 квітня 2026 р. у справі № 202/14884/23.*  
URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135479265#>



Другий пояс дев'ятого кола Пекла - Антенора, тут караються зрадники Батьківщини і односторонців. Вони, як і грішники Каїни, вмерзли в лід по ший, і обличчя їх також обернені вниз, але ще більше спотворені холодом.

*Данте Аліґ'єрі,  
Божественна комедія,  
Пісня 32*



## Роман МОВЧАН

доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного, міжнародного і кримінального права Донецького національного університету імені Василя Стуса



[romanmov1984@gmail.com](mailto:romanmov1984@gmail.com)



<https://www.facebook.com/roman.movcan.249130>